

Nieuwsbrief Deltaplan voor het Landschap

nr 3, december 2009



Erste boom Deltaplan voor het Landschap geplant

Ruim 50 personen waren getuige van de planting van de eerste boom in het kader van het Deltaplan voor het Landschap. Dit vond plaats op een karakteristieke Frankische driehoek in Heukelom, gelegen aan de straat Hoogheukelom. Tevens kondigde stuurgroeplid Kees van Heesbeen (ZLTO) aan dat binnen deze pilot extra ingezet gaat worden op grondruil, om hiermee het proces van aanplanten te versnellen.

Ger van den Oetelaar, voorzitter van de stuurgroep, deed de aftrap: "Het is een bijzondere dag vandaag; we gaan als eerste voorbeeldgebied in Nederland planten! Met het Deltaplan voor het Landschap willen we het landschap van Moerenburg en Heukelom verfraaien en beter toegankelijk maken voor recreanten. En dit gebaseerd op een economisch aantrekkelijke, marktconforme vergoeding voor de zittende boeren. De streekrekening, die we als systematiek hiervoor inzetten, zal nog verbeterd gaan worden. Maar vandaag hebben we ons eerste wapenfeit: de eerste boom planten hier in Oisterwijk."

Magische Driehoek

Voor de driehoek aan het Hoogheukelom is in samenwerking met de buurtraad een inrichtingsplan gemaakt. Dré van Hal, buurtraad Heukelom en lid B-team Oisterwijk vertelt: "We zitten hier in een heel bijzonder gebied. Aan twee kanten hebben we oprukkend rood: de nieuwe woonwijk Pannenschuur 4 van Oisterwijk en aan de andere kant Tilburg. Nu kunnen we dit mooie, authentieke gebied met behulp van het Deltaplan nog mooier en aantrekkelijker maken. Vandaar dat we gekozen hebben voor de naam Magische Driehoek voor deze plek. Vanuit het Deltaplan is voor 30 jaar nu het beheer en onderhoud gefinancierd en dit heeft ons overtuigd hieraan deel te nemen."

Autochtone es

Om 10.30 uur ging de schop daadwerkelijk de grond in. Eigenaresse van de driehoek Ria Klomps-Vugs, Guido Derks (Provincie Noord-Brabant), Jeroen Gosse (Ministerie LNV-Zuid), Dré van Hal (Buurtraad) en Joop van Hezik (Gemeente Oisterwijk) plantten twee autochtone essen.

Het zaad voor de opkweek van deze essen is gewonnen in Het Groene Woud. Jan Baan, stuurgroeplid, benadrukte het belang van deze plantactie: "Om het Deltaplan tot een succes te maken is het belangrijk dat iedereen meedoet; particulieren en agrariërs. De stad moet het platteland leren kennen. Als financieel instrument zetten we de streekrekening hiervoor in. Ondertussen een landelijk bekend fenomeen. Maar om het echt succesvol te maken is het belangrijk dat niet alleen bedrijven en organisaties een streekrekening kunnen openen, maar juist ook de particulieren. Zodat er een geldstroom op gang komt van de inwoners van Tilburg en Oisterwijk naar het platteland van Moerenburg en Heukelom. Dan dragen ze daadwerkelijk bij aan het gebied, waar ze van genieten en recreëren."



Joop van Hezik, Jeroen Gosse, Guido Derks, Dré van Hal en Ria Klomps-Vugs (vlnr) planten de tweede es op de Magische Driehoek in Heukelom. Foto: Baldo Neven / NevenFotografie

Grond als katalysator

"In de verweving van stad en platteland liggen heel veel kansen", aldus stuurgroeplid Kees van Heesbeen. "Maar hoe houden we het elan van de boeren erin? Hiervoor ben ik zeer blij dat we de mogelijkheid hebben om de inzet van grond binnen het project verder uit te werken. Grond betekent namelijk heel veel voor boeren. In de combinatie grondruil en versterking van het landschap kunnen we een win-win-situatie bereiken voor zowel de boeren als het Deltaplan voor het Landschap." Stuurgroepvoorzitter Ger van den Oetelaar beaamt dit: "Grond is nu een evenwaardig onderdeel op de agenda van het Deltaplan. We beseffen dat het niet alleen om geld gaat, maar dat grond minstens zo belangrijk is voor boeren."

Gouden mispel voor Ger van den Oetelaar

Dinsdag 15 december ontving de Buxtelse wethouder en voorzitter Stuurgroep Deltaplan voor het Landschap, Ger van den Oetelaar, uit handen van VNC-directeur Jaap Dirkmaat de Gouden Mispel. Dit voor zijn tomeloze inzet en draagvlakvergroting voor het behoud, herstel en duurzame financiering van het landschap van Het Groene Woud. Met name de succesvolle streekrekening werd door Dirkmaat geroemd.

De prijs van de Gouden Mispel bestaat uit een afgietsel van een mispeltak in brons met goud op de vrucht. Dirkmaat, directeur van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC): “De mispel komt alleen in heel oude landschappen voor; het is de oermoeder van de appel. We reiken nu voor het vierde jaar de Gouden Mispels uit. De winnaars zijn steeds mensen die een essentiële bijdrage hebben geleverd aan het behoud en herstel van het Nederlandse cultuurlandschap.”

Tomeloze inzet

“Ger van den Oetelaar is een voorbeeld van een persoon die daadwerkelijk werk maakt van het herstel van het cultuurlandschap”, aldus Dirkmaat. “En hiervoor heeft hij de streekrekening bedacht; een geldmachine die zorgt dat het streekfonds vol geld loopt zonder dat bedrijven het gevoel hebben daadwerkelijk geld te geven. Als pilotgebied voor financiering van het landschap maakt Het Groene Woud met Ger van den Oetelaar in de voorhoede hun status meer dan waar. De Gouden Mispel is dan ook ten zeerste door hem verdiend.”

Klaar als het klaar is

Van den Oetelaar toonde zich erg enthousiast met de Gouden Mispel en reageerde op zijn eigen karakteristieke wijze: “Een geldmachine klinkt mooi, maar uiteindelijk is de Streekrekening slechts een middel. Het gaat erom dat het landschap beter, mooier wordt. Je moet je steeds afvragen ‘wat er klaar is als het klaar is’. Ik stop heel veel van mijn energie in Het Groene Woud en doe wat maximaal in mijn vermogen ligt.

Mijn motivatie zit met name in de uitdaging om in het pilotgebied Moerenburg-Heukelom in Het Groene Woud een constructie voor financiering van het landschap te bedenken dat uitrolbaar is over heel Nederland. En uiteraard met de streekrekening als methodiek.”

Andere winnaars

De Gouden Mispel is de waarderingsprijs van VNC voor personen of organisaties die een uitzonderlijke of essentiële bijdrage hebben geleverd aan de bescherming of ontwikkeling van het cultuurlandschap in Nederland. Er is gekozen voor de mispel omdat deze zich alleen vestigt in een goed beheerd en rijk agrarisch cultuurlandschap. Tegelijkertijd met Ger van den Oetelaar ontvingen Alexander Rinnooy-Kan (voorzitter SER) en Willem de Beaufort (Landgoed Beekzicht, Gelderland) uit handen van Jaap Dirkmaat een Gouden Mispel.



Deltaregeling & instrumentenkoffer

In het kader van het Deltaplan voor het Landschap worden eigenaren van agrarische bedrijven en particulieren benaderd voor deelname aan het project. Deelname aan het Deltaplan kan via de Deltaregeling. Deze regeling is in ontwikkeling en wordt beschreven in de 'instrumentenkoffer'.

Door deelname aan de Deltaregeling wordt waardedaling van de grond, aanleg van elementen en het onderhoud van landschap beter betaald en is er tevens de mogelijkheid om dit in langdurende contracten vast te leggen. De regeling waarmee dit mogelijk wordt gemaakt is beschreven in de 'instrumentenkoffer'. Een documentatiemap, waarin wordt uitgelegd hoe de Deltaregeling in elkaar zit, wat de voorwaarden zijn, hoe de contracten zijn opgezet en hoe de uitbetaling geregeld is. Naast deze praktische informatie is er achtergrondinformatie over onderwerpen waar vaak vragen over zijn. Bijvoorbeeld: Hoe zit het met wet- en regelgeving? Wat is er geregeld ten aanzien van planologische schaduwwerking? Hoe werkt de toebedeling van beschikbare extra grond?

Bedrijfslandschapsplan

De Deltaregeling is een regeling die naast het Groen Blauw Stimuleringskader is ontwikkeld en wordt gefinancierd met particulier geld. De basis van de regeling is gelegen in een bedrijfslandschapsplan. Elk bedrijf of particulier zal bij belangstelling voor de Deltaregeling een bedrijfslandschapsplan moeten laten maken. In dit plan is naast de aanwezigheid van huidige en toekomstige landschapselementen vastgelegd hoe het onderhoud wordt geregeld, welke waardedaling wordt uitgekeerd en welke extra diensten er zullen worden uitgevoerd. Dit bedrijfslandschapsplan is gekoppeld aan het contract waarin de totale vergoeding is vastgelegd.

Testen

Op dit moment wordt de inhoud van de instrumentenkoffer voorgelegd aan een agrarische klankbordgroep. De instrumentenkoffer zal in het begin van 2010 bij enkele bedrijven en particulieren worden uitgetest. Met de voorgestelde aanpassingen zal dan uiteindelijk een definitieve Deltaregeling worden vastgelegd.

Grondbank

In het kader van het Deltaplan is het bekend, dat verschillende bedrijven pas grond met landschapselementen in kunnen richten, als ze elders over nieuwe grond kunnen beschikken. Daarvoor wordt nu in overleg met gemeentes en BBL aan een constructie gewerkt in de vorm van een grondbank.

Deltaplan voor het Landschap

Het Deltaplan voor het Landschap heeft als doel het gebied Moerenburg – Heukelom landschappelijk nog aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. Dit door aanleg en herstel van landschapselementen en het verbeteren van de ontsluiting met wandel- en fietspaden. Bovendien krijgen agrariërs meer kans om aanleg en onderhoud van het landschap op te nemen in hun duurzame bedrijfsvoering als een vanzelfsprekende taak dankzij een betere financiering. Het Deltaplan betekent dus meer perspectief voor agrarische bedrijven en meer garantie voor een mooi afwisselend landschap. De financiering wordt ontwikkeld vanuit het Streekfonds van Streekrekening Het Groene Woud. Het Deltaplan is door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap ontwikkeld. Het Rijk (ministerie van LNV) heeft vier voorbeeldgebieden gekozen. Nationaal Landschap Het Groene Woud is één van die voorbeeldgebieden, waarbij Moerenburg-Heukelom het pilotgebied is.

Het Deltaplan voor het Landschap heeft een eigen website. Onder de website van Het Groene Woud is een nieuw 'hoofdstuk' Deltaplan gecreëerd met algemene informatie, publicaties, nieuws, etc. Het adres is www.hetgroenewoud.com/deltaplan.

Deltaplan voor het Landschap, Dienst Landelijk Gebied, Mevrouw N. Raedts (projectleider), Prof. Cobbenhagenlaan 125, 5037 DB Tilburg, tel.: 013-5950595, e-mail: p.h.t.raedts@minlnv.nl